

عنوان مقاله:

بررسی و نقد تبیین معانی تضمین نحوی توسط ابن عاشور و مشهدی قمی

محل انتشار:

دوفصلنامه کتاب قیم، دوره 10، شماره 23 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

محمد علی حاجعلی پور - فارغ التحصیل دکتری رشته زبان و ادبیات عربی دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره) قزوین

سید محمد میرحسینی - دانشیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره) قزوین

خلاصه مقاله:

تضمین نحوی یکی از صنایع مهم ادبی است که شناخت و تمیز آن از صنایع بلاغی دیگر و همچنین کاربست دقیق آن، میتواند در انتقال بهتر معانی آیات کمک کند. علمای تفسیر معتقدند که در تضمین، نوعی توسعه معنایی وجود دارد؛ بدین معنی که هرچند در تضمین، یک فعل محذوف و فعل دیگر مذکور است، اما معنای هر دو فعل در تفسیر آیه ملاک قرار میگیرد. بنابراین بیتوجهی به این نکات، به انتقال نیافتن درست بلاغت و معانی نهفته در تضمین میانجامد. ازاینرو، نگارنده در تحقیق حاضر درصدد است با انتخاب نمونههایی، جایگاه تضمین و همچنین نحوه انتقال بلاغت و معانی نهفته در تضمین را نزد ابن عاشور و مشهدی قمی در دو تفسیر «التحریر و التنویر» و «کنز الدقائق و بحر الغرائب» واکاوی نماید. این دو مفسر دارای سبک متفاوتی هستند. سبک ابن عاشور بیشتر ادبی و بلاغی، اما سبک مشهدی قمی در کنار توجه به مسائل ادبی، بیشتر مبتنی بر روایت است. در نهایت روشن گردید با اینکه تضمین نحوی نزد ابن عاشور در مقایسه با مشهدی قمی جایگاه والاتری داشته و بیشتر بدان پرداخته است، اما گاهی تضمین را با مباحث نحوی و بلاغی دیگر آمیخته است. افزون بر این، هر دو مفسر به ندرت در انتقال بلاغت و معانی تضمین موفق بودهاند.

کلمات کلیدی:

تضمین نحوی، بلاغت، معنای ثانویه، التحریر و التنویر، کنز الدقائق، مشهدی قمی، ابن عاشور

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1187851>

